Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

אויף דיעזע ציישונג קאנן מאן יעדען טאג פרענומערירען
אונד דער פרענומעראציאָנס-פרייז בעגיננט מיט דעם טאגע דעס ערשיינען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאָן בעפינדעט זיך אין פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ' 29
וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.

דיעזעס בלאטט ערשיינט דרייםאל וועכענטליך
מאָנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג, אונד קאָסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פיערטעליעהר. 2 גולד.50 קר. ע. וו.
פיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר' ע' וו'
האלביעהריג 5 גולד.50 קר' ע' וו'
פיערטעליעהר' 2 גולד.75 קר' ע' וו'

Nr. 33. פיערצעהנטער יאהרגאנג. פעסט, פרייטאג כו אדר ה.תרמ"ב. Pest, den 17. März 1882.

דער ערסטע יאהרגאנג.

אם 13-טען דיעזעס מאָנאטס איזט נון דער ערסטע יאהרגאנג דער רעגיערונגס-צייט דעס רוסישען קאיזערס אלעקסאנדער III. אבגעלויפען, אונד נון בעגיננט דער צווייטע יאהרגאנג. אם 13-טען דיעזעס מאָנאטס איזט נעמליך איין יאהר געוואָרדען, זייטדעם אלעקסאנדער II. דורך דיא ניהיליסטען ערמאָרדעט ווארדע אונד זיין זאָהן אלעקסאנדער III. אויף דען רוסישען טהראָן געלאנגט איזט. הייטע אם 17-טען מערץ איזט עס איין יאהר געוואָרדען, זייטדעם דער נייע רוסישע קאיזער אלעקסאנדער III. זיין ערסטעס רונדשרייבען ערגעהען ליעס, אין וועלכעם ער דורך דען מונד זיינעס אויסווערטיגען מיניסטערס פערקינדעטע: רוסלאנד ווערדע זיינען אלטען פריינדען טרייא בלייבען אונד זיינע טהאט פיר דאס וואָהל דעס פאָלקעס ענטפאַלטען. וואס איזט נון אין דיעזעם ערסטען יאהרגאנגע צום וואָהלע דעס רוסישען פאָלקעס געשעהען? — ניכטס, ריין גאר ניכטס! — יעדער פראגט זיך נון אן דיעזעם יאהרעסטאגע דער טהראָנ-בעשטייגונג אלעקסאנדערס III., וואס בינגען דיעזעס יאהרע געשעהען, אום דאס פערהענגניס איינער פאָלליגען צעררייטטונג פאָן רוסלאנד אבצו-ווענדען? — וואס אלעקסאנדער III., דער זאָהן אונד נאכפאָלגער דעס ערמאָרדעטען קאיזערס, געטהאן, אום זיך, זיין הויז אונד זיין פאָלק פאָר דערייניגען געפאהר צו זיכערן, וועלכע אם 13-טען מערץ 1881 דען קאיזער-מאָרד פערארזאכטע? יענער פערהענגניספאָללע טאג זאָללטע דען בעהערשער דער ריסען דאראן מאהנען, דאס עס הייטצוטאגע ניכט מעהר גענוגט, דורך שקלאווישען געהאָרזאם איינען שטאאט צוזאממענצוהאלטען!

וואָהל האט דער נייע רוסישע קאיזער אלעקסאנדער III. בייא זיינער טהראָנ-בעשטייגונג דיא אבזיכט געהאבט, דען אונוויללען אונד דאס מיספערגניגען זיינעס פאָלקעס אין צופריעדענהייט צו פערוואנדעלן; ער ערנאננטע אויך דען בעססער געזיננטען לאָריס מעליקאָף צו זיינעם ערסטען מיניסטער, אונד מאן האָפפטע, דאס דער נייע רוסישע קאיזער אין איינער געמעסיגטען ליבעראלען פאָליטיק דאס וואָהל רוסלאנדס אונד זיין אייגענעס הייל זוכען ווערדע. דא ערשיען פלאָטצליך אים מאָנאטע מאי יענע קונדמאכונג דער רוסישען רעגיערונג, וועלכע דיא ענטשיעדענע ריקקעהר דעס נייען קאיזערס צו דער אבזאָלוטיסטישען, פאָלקס-בעדריקענדען רעגיערונג זיינעס פאטערס פערקינדעטע, אונד אללע האָפפנונגען ווארדען אויף איינמאל פערניכטעט. דער בעססער געזיננטע לאָריס מעליקאָף טראט צוריק, אונד אנשטאטט זיינער קאם דער פאָלקס-פיינדליכע פאנסלאווייסטישע גראף איגנאטיעף. זייטדעם זינד אין רוסלאנד שאָן פערשיעדענע קאָממיססיאָנען איינגעזעטצט וואָרדען, אום נאך דען שלעכטען צושטענדען אין רוסלאנד צו פאָרשען אונד אום זיא צו בעזייטיגען. אבער דאס גאנצע וואר נור איינע קאָמאָדיע, אום דאס פאָלק איינסטווייללען צו בעשוויכטיגען, איהם זאנד אין דיא אייגען צו שטרייען. דיא צושטענדע אין רוסלאנד זינד נאך זאָ ארג, ווען ניכט נאָך ארגער, אלס צופאָר. אינצווישען בעשעפטיגט מאן דאס פאָלק מיט דען פערפאָלגונגען דער ניהיליסטען אונד דער יודען — אונד זאנדערבארערווייזע זינד נאָך ביז אויף דען הייטיגען טאג דיא וואהרען אנשטיפטער דער יודענ-פערפאָלגונגען נאָך אימער ניכט ענטדעקט וואָרען! — אונד וואס טהאט דער רוסישע קאיזער זעל-בער? ער בעטרייבט איין וואהרהאפטעס פערשטעקענס-שפיעל. אלעקסאנדער III., פאָן טאָדעס-פורכט געפייניגט, צאָג זיך אין דיא איינזאמקייט זיינעס שלאָססעס אין גאטשינא צוריק, אויס וועלכעם ער אם 13-טען דיעזעס צום ערסטענמאלע פיר וועניגע שטונדען זיך הערויסגעוואגט האט, אום אין דער נייען קירכע, דיא ער אם פלאטצע, וואָ זיין פאטער ערמאָרדעט ווארדע, ערריכטען ליעס, דיא „יאהר-צייט" צו האלטען.

אלעקסאנדער III. איזט געוויססערמאססען אהנע זעלבסטשטענדיגען ווילען, דאפיר אבער וואכסט פאָן טאג צו טאג דער איינפלוס זיינער ראטהגעבער, וועלכע אנשטאטט דען ווילען דעס קאיזערס צו איינער ליבעראלען רעגיערונגס-ווייזע הינצולענקען, איהם פיעלמעהר דיא געפאהרען פאָרמאלען, וועלכען זיין לעבען אויסגעזעטצט איזט, אונד איהן דאדורך אימער אונפעהיגער מאכען, זיינען אייגענען ווילען צום אויסדרוקע צו בריגנען. ווען עס זאָ פאָרטגעהט, ווירד מאן ווידער אין רוסלאנד פאָן איינעם שרעקליכען עראייגניססע הערען, דען לאנגע קאנן איין זאָלכער צושטאנד ניכט אנהאלטען.

אינצווישען ווירד אין רוסלאנד פאָרטוועהרענד דער קריעג נאך אויסען געפרעדיגט, אנשטאטט דאס זיך דיא לענקער דעס שטאאטעס אום דען אייגענען איננערן פריעדען קיממערן זאָללטען; זאָ צאָג ערסט איילענגסט גענעראל שקאָבעלעף אין גאנץ אייראָפא אומהער אונד בעאונרוהיגטע דיא וועלט דורך הערויספאָדערנדע רעדען. ער פרעדיגטע דען קריעג דעס סלאַוואנטהומס געגען דאס דייטשטהום, אָהנע דאס איהם ביז הייטע דער מונד צוגעשטאָפפט וואָרדען ווערע. — וואס האט ער נון דאדורך בעווירקט? ער האט נור דאס בעווירקט, דאס דער ביזהעריגע בונד צווישען דייטשלאנד אונד עסטערייך-אונגארן נאך ענגער אונד פעסטער געקניפפט ווערדען ווירד. דיא ביידען קאיזער דער דייטשען שטאאטען, קאיזער ווילהעלם אונד קאיזער פראנץ יאָזעף, מיססען נון דעסטאָ פעסטער צוזאממענהאלטען, אום דאס דייטשטהום געגען דיא אנגריפפע דעס סלאַווענטהומס צו פערטהיידיגען!

אלעקסאנדער III. ווייס ניכט, וויא שווער זיין פאָלק אונטער דען הייטיגען צושטענדען ליידעט, וויא דער וואָהלשטאנד דעסזעלבען אונטער דער ווירקונג דער אונזיכערהייט צעררינגט, אונד ער ווייס אויך ניכט, וויא זעהר ער דיא מיינונג אין אייראָפא ענטטייִשט האט, וועלכע פאָן איהם גראָססע קראפט-טהאטען ערוואַרטעטע, אלס ער דען טהראָן זיינעס פאטערס בעשטיעג. רוהע אונד פריעדען האָפפטע מאן פאָן זיינער קינפטיגען טהעטיגקייט פיר דיא איננערע ענטוויקלונג רוסלאנדס. אבער אונרוהע אונד קריעגספורכט האבען זיך איינגעשטעללט, זייטדעם ער זיך פאָן זיינען באָזוויללינגען פאנסלאוויסטישען ראטהגעבערן לייטען לאסט.

איין ראָמישער קאיזער זאגטע איינמאל: „מיין שטאָלצעסטער עהרגייץ ווערע עס, מיינען קאָפף אהנע יעדע פורכט אין דען שאָס איינעס יעדען מיינער אונטערטהאנען ניעדערלעגען צו קאָננען!" — נון, דיעזען עהרגייץ דעס ראָמישען קאיזערס קאנן דער רוסישע קאיזער ניכט בעזיטצען. ער געטרייט זיך קוים, אין זיינעם אייגענען שלאָססע פרייא הערומצוגעהען, דא ער איבעראלל דען מאָרדער פירכטעט. זאָלכע צייכען דייטען שלימעס, אונד דיעזער יאהרעסטאג מאָגע דען רוסישען קאיזער דאראן מאהנען, רעכטצייטיג איינען בעססערן וועג איינצושלאגען! —

קריעג געגען דיא רעוואָלוציאָנערע.

עס איזט וויא וויר אין פאָריגעם בלאַטטע געזאגט. דיא האָפפנונג אויף איינע באלדיגע בעענדיגונג דער רעוואָלוציאָן אים זידען אונזערער מאָנארכיע איזט ליידער דורך דיא עראייגניססע דער לעטצטען טאגע ווידער צו ניכטע געוואָרדען. דאס פאָרגעהען אונזערער סאָלדאטען אין דער קריוואָשציע אונד אין דער הערצעגאָווינא וואר וואָהל פאָן גראָססעם ערפאָלגע בעגלייטעט, דיא רעוואָלוציאָנערע ווארדען אויס איהרען אַלטען נעסטערן פערטריעבען אונד צערשפרענגט; אבער וואס ניטצט דאס, ווען [illegible] ווידער אויס איהרעם צופלוכטס-אָרטע הערפאָרטריעבען! דיא רעוואָלוציאָנערע האבען וואָהל איינגעזעהען, דאס עס זעהר שווער איזט, איינער גערעגעלטען, מיט דען נייעסטען וואפפען אויסגעריסטעטען ארמעע בייצוקאָממען, אונד דאס אונזערע סאָלדאטען אין דעם בערגע-שטייגען עבענזאָ געשיקט וויא דיא דאָרטיגען איינוואָהנער זינד; אבער זיא האָפפען נאָך אימער, דאס עס איהנען געלינגען ווערדע, היע אונד דא איינע קליינערע מיליטער-אבטהיילונג ניעדער צו מאכען, אָדער דאס נאך איינעם לענגערן קאמפפע ענדליך דאָך רוסלאנד צו איהרען גונסטען זיך איינמישען ווערדע!

פאָן זידען נאָך נאָרדען דורכצאָגען אונזערע סאָלדאטען דיא קריוואָשציע, אללע אָרטשאפטען ווארדען בעזעטצט אונד דיא בערג-בעוואָהנער זינד אין יענע וואלד-ווינקעל געדרענגט, וועלכע אן דער גרענצע דעס פירסטענטהומס מאָנטענעגראָ ליעגען. אינטער זאָלכען פערהעלטניססען זאָללטע מאן דאָך גלייבען, דאס דיא פרוכטלאָזיגקייט איינעס ווייטערען ווידערשטאנדעס דען רעוואָלוציאָנערען איינלייכטען, אונד דאס זיא דיא וואפפען ניעדערלעגען אונד איינען קאמפף איינשטעללען ווירדען, וועלכער שליעסליך צור פערניכטונג איהרער געגענדען האבע אונד צו איהרער אויסראָטטונג פיהרען מוס! — אבער פאָן אלל דיעזען האָפפנונגען אונד אנגאהמען האט זיך ביזהער ניכטס ערפילט. נאך דרייםאָנאטליכעם בעשטאנדע איזט דיא רעוואָלוציאָן עהער אים וואכסען אלס אים אבנעהמען. נאכדעם מאן דיא הערצעגאָווינא פאָן דען רעוואָלוציאָנערען פאָללשטענדיג געזייבערט האטטע, טויכטע פלאָטצליך איינע 500 מאנן שטארקע רעוואָלוציאָנערע באנדע אונטער אנפיהרונג דעס הויפטמאננעס טונגוס אים געבירגע צווישען אילאָק אונד מאָשטאר. אויף. גלייכצייטיג ערפאהרען וויר, דאס אללע אָרטשאפטען אין דער מיטטלערען הערצעגאָווינא פאָן איהרען מענגליכען בעוואָהנערן פערלאססען פאָרגעפונדען ווארדען, אונד דאס זעלבסט דיא צוריקגעבליעבענען ווייבער, קינדער אונד גרייזע, איהרען האס געגען אונזערע סאָלדאטען קונד געבען! דיא פעהלענדען מעננער זינד נון גאנץ זיכער אין דאס לאגער דער רעוואָלוציאָנערע געגאנגען.

נאָך פיעל שנעללער אלס אין דער הערצעגאָווינא האבען זיך דיא רעוואָלוציאָנערע אין דער קריוואָשציע פאָן איהרער ניעדערלאגע ערהאָלט. אם 10-טען דיעזעס פערקינדעטע איינע אמטליכע דעפעשע, דאס דיא קריוואָשציע נון גאנץ פאָן אונזערען סאָלדאטען בעזעטצט איזט — אונד זייט דער צייט פערגעהט פאַסט קיין טאג, אן וועלכעם ניכט ווידער זייטענס דער רעוואָלוציאָנערע אנגריפפע אויף אונזערע סאָלדאטען פערזוכט ווערדען. אם 11. פעבער אללײן האבען ניכט ווענינגער אלס דרייא אנגריפפע אויף אונזערע סאָלדאטען שטאטטגעפונ-

נעמליך אנשטאטט דער אלטען גאז-איהר אין דער סינאגאגע איינע נייע אנגעבראכט, ביי וועלכער געלעגענהייט פיעל גאז אויסשטראָמטע, דאס דען רוים דעם גאָטטעסהויזעס ערפיללטע. אלס נון פרייטאג אבענדס דער טעמפעל-דיענער דיא לאמפען אנצינדען וואָללטע, דא עקספלאָדירטע דאס אים סינאגאָגענרוימע אנגעהייפטע גאז מיט איינעם פורכטבארען געקראך. עס איזט נאטירליך, דאס אללע אנוועזענדען אין דער סינאגאָגע פאָן נאמענלאָזעם שרעקען ערגריפפען ווארדען. — גליקליכערווייזע בליעבען יעדאָך אללע אונבעשעדיגט אונד קאמען מיט דעם בלאָסען שרעקען דאפאָן. אבער זאָ פיעל איזט געוויס, דאס דען לייטען דיעסמאל דאס גאָטטעסהויז דאָך רעכט „פורכטבאר" פאָרקאָממען מוסטע! —

*(וויעדער איינע מיללייאָן ערבשאפט.) עס שיינט, דאס מאן אים אללגעמיינען אמעריקא נאָך איממער אלס איין „גאָלד-לאנד" בעטראכטעט, וואָ יעדער אויסוואנדערער זאָגלייך איין „מיללייאָנער" ווערדען קאנן. זאָ קאָממט עס, דאס זאָ הייפיג דיא נאכריכט אויפטויכט, דאס דיעזעם אָדער יענעם אין אמעריקא איין אָנקעל אָדער איין גראָס-פאָטער מיט זאָ אונד זאָ פיעלען „מיללייאָנען" געשטאָרבען, וואָראן וועגען דער בעהעבונג דער ערבשאפט זאָגלייך איינע פיעבערהאפטע בעוועגונג בעגיננט. זאָ מעלדעט מאן יעטצט אויס קראיאָווא (רומעניען) פאָלגענדעס: איינע היעזיגע ארמע וויטווע, נאמענס ראָזא שטערן, ריכטעטע אן דיא אָבער-שטאדטהויפטמאננשאפט אין בודא-פעסט פאָלגענדע ביטטע: איך האבע ערפאהרען, דאס פאָריגען יאהרעס מיין גראָס-פאָטער אין נעוויארק געשטאָרבען אונד פיעלע מיללייאָנען הינטערלאססען האט. עס ווארדע פאָם דאָרטיגען געריכטס-האָפע בעשטיממט, דאס דיא פערוואנדטען דעם פערשטאָרבענען ביז 1-טען יולי 1882 זיך צו מעלדען האבען, דא זיא זאָנסט אללע אנשפריכע אויף איינען אנטהייל אן דיעזער ערבשאפט איינביסען. נון זינד מיר אללע נעהערען אומשטענדע איבער מיינען גראָספאָטער אונבעקאננט. איך וויים נור זאָ פיעל, דאס אין בודא-פעסט אין דער קרייץ-גאססע איינע יידישע העבאממע, נאמענס בעטטי נייטמאנן, עקסיסטירט, וועלכע פאָן מיינעם גראָספאָטער, אלס פריהערע פריינדין, יעהרליך איינע נאמהאפטע אונטערשטיטצונג ערהיעלט. איך ביטטע דאהער, דיעזע העבאממע צו פערהאָרען אונד זיא איבער דיא איינצעלנען אומשטענדע מיינעס גראָספאָטערס אויסצופראגען, דאמיט איך וויים, אויף וועלכע ווייזע איך מיין ערב-רעכט געלטענד מאכען קאָננטע! — (וויא וויר פערנעהמען, האט דיא פעסטער אָבערשטאדטהויפטמאננשאפט אין דער אנגעלעגענהייט דיא נאָטהיגען שריטטע בערייטס איינגעלייטעט.)

*(קאָניגין אונד מיניסטער.) בעקאננטליך ווארד דער געוועזענע ענגלישע מיניסטער-פרעזידענט אונד נון פערשטאָרבענע בעניאמין דיזראעלי פאָן דער ענגלישען קאָניגין וויא איין ברודער געליעבט אונד האָכגעשעטצט. דיא ענגלישע קאָניגין ליעס נון איין דענקמאל צום אנדענקען אן איהרען געליעבטען לאָרד בעאקאָנספיעלד ערריכטען. אויף דעם דענקמאל (מצבה) ליעס דיא קאָניגין פאָלגענדע אינשריפט אנברינגען: „דעם טהייערען אונד האָכגעהאלטענען אנגעדענקען פאָן בעניאמין גראפען פאָן בעאקאָנספיעלד זעטצט דיעזעם דענקמאל זיינע דאנקבארע וואָהלגענייגטע קאָניגין אונד פריינדין, דיא קאָניגין וויקטאָריא." צו דיעזער אינשריפט ליעס דיא קאָניגין דען פסוק אים משלי הינצופיגען: רצון מלכים שפתי צדק! (דיא קאָניגע שעטצען יענען, דער וואהרהייט שפריכט!)

*(דיא נאזען- אונד אָהרען-אבשניידער.) דיא רעוואָלוציאָנערע האלטען לײדער קיין וואָרט — אונד זיא שניידען ווייטער אונזערען סאָלדאטען, דיא טאָדט אָדער לעבענדיג אין איהרע האנד געראטהען, נאזען אונד אָהרען אב. זאָ האבען זיא אויך אונזערעם מאיאָר, דעם באראָן ראָקאווינא, דער ביי פאזוא (זיעהע פאָריגע נוממער) געפאללען איזט, אָהרען אונד נאזע אבגעשניטטען אונד איהן זאָ פערשטיממעלט, דאס מאן זיינער פרויא דיא לייכע ניכט איינמאל צייגען דורפטע. אלס נעמליך דער באראָן אים קאמפפע געפאללען וואר, בעגרובען איהן אונזערע סאָלדאטען איינסטווייליגן אונטער דען שנעע אונד זעטצטען דען קאמפף געגען דיא רעוואָלוציאָנערע פאָרט. דיא רעוואָלוציאָנערע אבער קראָכען אויס איהרעם פערשטעקע הערפאָר, שארטען דען שנעע הינוועג, ענטקליידעטען אונד בעריבטען דען טאָדטען באראָן אונד פערשטיממעלטען איהן אויף איינע שרעקליכע ווייזע. אויך דער אם פאָריגען זאמסטאג ביי דראגאלי שווער פערוואונדעטע לייטנאנט איזט בערייטס דען וואונדען ערלעגען. (זאָ טעלעגראפירט הייטע דער בעריכט-ערשטאטטער דעם „פעסטער ללויד.")

ניעסטעס.

אויך דיא הייטיגען דעפעשען מעלדען פאָן ניערען געפעכטען געגען דיא רעוואָלוציאָנערע אין דער קריוואָשציע. אבער דיא אינטערעססאנטעסטע נייאיגקייט איזט, דאס אויך שאָן מאָנטענעגרא זיינע גאנצע ארמעע מאָביליזירט אונד אויף דען קריעגספוס שטעללט. ענטוועדער מיינט עס מאָנטענעגרא מיט זיינער מאָביליזירונג גוט מיט אונס, אינדעם עס לענגס זיינער גרענצע איינע וואכע אויפשטעללען וויל, אום דאס היניבער- אונד העריבער-לויפען דער רעוואָלוציאָנערע איין פיר אללעמאל צו פערהינדערן — אָדער מאָנטענעגרא פירכטעט, דאס אונזערע ארמעע ענדליך דיא געדולד פערליערען אונד אויך אין מאָנטענעגרא איינפאללען ווירד, אום דא דיא רעוואָלוציאָנערע צו פערפאָלגען: דענן וועגן דיא רעוואָלוציאָנערע זיך איממער נאָך מאָנטענעגרא פליכטען אונד דאנן בעוואפפנעט וויעדער צוריקקאָממען קאָננען, וועהרענד אונזערע סאָלדאטען איהנען דאָרטהין ניכט פאָלגען דירפען, זאָ ווירד יא דיעזעם טרייבען ניעמאלס איין ענדע נעהמען. עס ווערע אויך דיא פפליכט מאָנטענעגראס, פרעמדע קריעגער, זאָ זיא זיין געביעט בעטרעטען, צו ענטוואפפנען. איבריגענס ווערען אונזערע סאָלדאטען שאָן לענגסט אין מאָנטענעגרא איינגעדרונגען, נור אבער וויל מאן רוסלאנד קיינע אויסרעדע געבען זיך דא דריינצומישען, דענן מאָנטענעגרא ווירדע זיכער זאָפאָרט דיא הילפע רוסלאנדס אנרופען. פריהער אָדער שפעטער ווירד עס ענדליך יא דאָך צו איינעם צוזאממענשטאָסע מיט רוסלאנד קאָממען. וויא איינע קאָנסטאנטינאָפלער דעפעשע מעלדעט, שפראך דער סולטאן זיינע פעסטע איבערצייגונג אויס, דאס עס שאָן אין קורצער צייט צו איינעם געוואלטיגען קריעגע רוסלאנדס געגען דייטשלאנד אונד עסטערייך-אונגארן קאָממען ווירד.

בריעפע דער רעדאקציאָן.

העררן מ' ל' אין וואיטצען: נור נאָך איין וועניג געדולד! זיא ווערדען שאָן אים ווייטערען פערלויפע אונזערעס ראָמאנס גענוג אינטערעססאנטעס צו לעזען בעקאָממען

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

נעטריידע-געשעפט. פאָן ווייצען וואר געסטערן וועניג צו מארקטע געבראכט. דער פערקויף וואר שוואך. 10000 מעטרצ' ווארדען פערקויפט.

ווייצען, טהייס- 500 מטרצ' 77 קילאָ 12,65 גולד. — 800 מטרצ' 77 ק' 12,70 גול. 800 מטרצ' 74 קילאָ 12'30 גולד. 100 מטצ' 76 קילאָ 12·45 גולד. — פעסטער-באָדען 300 מעטרצ' 75 קילאָ 12.47½ גולד. ווייסענבורגער 940 מעטער-צענטנער 78'7 קילאָ 12,90 גולד. 800 מעטערצ' 73,5 קילאָ 12'35 גולדען, 1800 מטרצ' 74 קילאָ 12'55 גולדען 2100 מעטער-צענטנער 74'6 כ' 12.10 גולד. 200 מטרצ' 76'7 ק' 12,32½ גול. 100 מטרצ' 76'5 ק' 12.20 גולד. 300 מטרצ' 75,4 כ' 12,15 גולד. (אללעס פער דרייא מאָנאטע.)

נערסטע 8,10 גולד.

האפער 7.80—8 גולד.

ווייצען פער פריה-יאהר 11'94—11,96 גולד. פער הערבסט 10'56—10'58 גולד.

קוקורוץ באנאטער פער מאי-יוני 1882, 7.28 — 7,30 גולד.

האפער פער פריה-יאהר 7'92 — 7,95 גולד. פער הערבסט 6'60—6'65 גולד.

וויענער פרייזע.

וויענער שלאכט-פיעהמארקט. דער אויסטריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פיעהמארקטע אם 14-טען ד' מ' בעטרוג 3027 שטיק. דאפאָן ווארען: 1496 אונגארישע, 530 פאָלנישע אונד 1001 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 ק': אונגארישע מאסט-אָכסען 50—60,50 גול. פאָלנישע 51—56. גולד. דייטשע 50—59. גולדען.

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע ווייצען	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאָגראמם
גאָרדאוננאריש'	74	—.—
"	75	11.65—11.75
"	76	11.80—11.85
"	77	11.90 12.—
"	78	12.05—12.15
"	79	12.20—12.30
"	80	12.35—12.40
פעסטער באָדען נייער	—	—.—.—
"	75	12.05—12.10
"	76	12.15—12.20
"	77	12.25—12.35
"	78	12.40—12.50
"	79	12.55—12.60
"	80	12.65—12.70
טהייס	—	—.—.—
"	75	12.30—12.40
"	76	12.45—12.50
"	77	12.55—12.60
"	78	12.65—12.75
"	79	12.80—12.85
"	80	12.90—12.95
ווייסענבורגער	75	12.15—12.20
"	76	12.25—12.35
"	77	12.40—12.50
"	78	12.55—12.65
"	79	12.70—12.75
"	80	12.80—12.85

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	72	8.70—9.—
גערסטע מאלץ	62	—.——.—
גערסטע פוטער	62	7.70—7.50
האפער	40	7.65—8.10
קוקורוץ באנאטער	75	7.35—7.40
אנדערער	73	7.35—7.30
הירזע	—	—.——.—

טערמין-פרייזע		פער 100 קילאָגראמם
ווייצען	פער פריה-יאהר	11.94
	"	—.—
	"	—.—
קוקורוץ	פריה-יאהר	7.28
נערסטע	"	—.—
האפער	"	7.92
"	"	—.—
ריפס	"	—.—

באללען-מעהל (דער באללען צו 100 קילאָגראמם מיט זאק)	פל.	קר.
נומער 0	22	—
" 1	21	40
" 2	20	80
" 3	20	20
" 4	19	50
" 5	18	90
" 6	18	—
" 7	17	—
" 8	16	—
" 8½	14	—
שפּיריטוס: אלטע פעסטהערע ראפפינירטע	33	75
" נייע " קארטאפפעל	31	25

קורז-טאבעללע פאָם 14. מערץ.

געלדקורז	פל.	קר.
זילבעראגיא	100	—
דוקאטען	5	64
עסטערייך-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	9	54
נאפאָלעאָנדאָר	9	54
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	85
20 מארקשטיקע	11	74
פאפיר-רובעל	1	20

לאָזע	פל.	קר.
1854-ער 4 פראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	119	—
1860-ער " גאנצע	128	75
דעטטא " האלבע	133	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	170	—
דעטטא " 50 "	169	—
קאססא רענטענשיינע	36	—
טירקען-לאָזע	23	—
קרעדיט-לאָזע	176	—
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	39	50
דאנוי-דאמפשיפפאהרטס-לאָזע	109	—
אינסברוקער לאָזע	24	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	17	50
ראבער לאָזע " 20 "	19	—
אָפנער לאָזע " 40 "	41	—
פאלפי לאָזע " 40 "	37	—
רודאָלף-לאָזע " 10 "	20	—
סאלם-לאָזע " 40 "	—	—
זאלצבורגער לאָזע " 20 "	23	—
סט.-גענאָיס לאָזע " 40 "	44	—

לאָזע	פל.	קר.
סטאניסלויס לאָזע צו 20 גולד'	26	—
טריעסטער לאָזע " 100 "	127	—
דעטטא " 50 "	64	—
וואלדשטיין-לאָזע " 20 "	29	20
ווינדישגרעטץ-לאָזע " 20 "	38	—
אונגאריש-פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	116	75
טהייס-רעגאל-לאָזע	109	—
וויענער-לאָזע	125	50

ווערטה-פאפיערע	פל.	קר.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	118	25
דעטטא צו 4 פראָצענט	87	—
אונגארישע פאפיער-רענטע	86	60
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	97	75
טעמעשוואר באנאטער	95	—
זיעבענבירגישע	96	50
גאליציש	102	—
בוקאָווינא	100	50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	132	50
ווייצענער-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען	96	25
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פראָצענט	101	—
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באנק צו 5½ פראָצענט	102	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 איינהאלב פראָצענט	98	50
דער אָסטבאהן	94	—
דער נאָרד-אָסטבאהן	158	75

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1882 — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard

אָפֿפֿנ׳נג פאפּיער-שטרייפֿען מיט איהרען נאמען אין דיא האָהלע הינאבצו-װערפֿען, דאמיט דיא „אבות ואמהות" פֿיר זיא בעטען זאָללען.

* (נאָך אמעריקא אָדער נאָך פאלעסטינא?) װיא בעקאנט, בילדעט דיעזע פֿראגע איינען זעהר לעבהאפֿטען שטרייטפּונקט הינזיכטליך דער אונגליקליכען יודען אין רוסלאנד אונד אין רומעניען. דיא איינען זינד דער מיינונג, דאס װענן דיא יודען איינעם לאנדעס שאָן איינמאל געצװאונגען זינד, איהרע היימאטה צו פֿערלאססען, זאָ איזט עס דאָך אם אנגעמעססענסטען, דאס זיא נאָך פאלעסטינא, דעם לאנדע איהרער פֿאטער, אױסװאנדערן, דא פאלעסטינא דאָך בעשטיממט איזט, איינסט װיעדער אין דען בעזיטץ דער יודען צו געלאנגען. — אנדערע זינד װיעדער דער מיינונג, דאס עס ניכט קלוג זייא, זיך פֿאָן איינעם אונגליקע צו פֿליכטען, אום זיך אין איין פֿיעללייכט נאָך גראָססערעס אונגליק צו שטירצען, דא הייטע דיא אים הייליגען לאנדע װאָהנענדען יודען צום אללערגראָססטען טהיילע נור פֿאָן דען „נדבות" זיך ערהאלטען מיססען, דיא איהנען אים „חוץ לארץ" צוגעװענדעט װערדען! װיא מיר געזעהען, איזט דיא „פאריזער אלליאנץ" פֿיר דיא אױסװאנדערונג דער פֿערפֿאָלגטען יודען נאָך אמעריקא, דא זיא בעקאננטליך נור אייניגע רוסיש-יודישע קינדער נאָך „יפו" אים הייליגען לאנדע בעפֿאָרדערטע, װעהרענד זיא הונדערטען אונד אבער הונדערטען רוסיש-יודישער פֿאמיליען צור אױסװאנדערונג נאָך אמעריקא פֿערהאלף. דיא לאָנדאָנער יודישע אלליאנץ שיינט דאגעגען מעהר פֿיר דיא אױסװאנדערונג נאָך פאלעסטינא זיך צו בעגייסטערן. איינע בוקארעסטער דעפעשע פֿאָם 15. מערץ מעלדעט נעמליך: דיעזער טאגע װירד היער דער פֿערטרעטער דער לאָנדאָנער אלליאנץ ערװארטעט. דערזעלבע װירד זיך אין בעגלייטונג איינינער אנגעזעהענען מעננער דער רומענישען יודענהייט נאָך פאלעסטינא בעגעבען, אים דאָרט גראָססערע לאנד-שטרעקען אנצוקױפֿען, דא דיא רומענישען יודען ניכט נאָך אמעריקא, זאָנדערן נאָך פאלעסטינא אױסצו-װאנדערן װינשען. — אים אלל׳ דעם געהט הערפֿאָר, דאס צװישען דער פאריזער אונד לאָנדאָנער אלליאנץ אין בעצוג אויף דיא אױסװאנדערונגס-פֿראגע איינע גראָססע מיינונגס-פֿערשידענהייט אָבװאלטעט. איבריגענס האבען װיר יא ערסט פֿאָר קורצעם מיטגעטהיילט, דאס איין אנגעזעהענער יודע אין גאלאטץ עבענפֿאללס אין דעם זיננע צירקולארע פֿערזענדעט האט, דיא יודען רומעניענס צור אױסװאנדערונג אינס הייליגע לאנד אנצואייפֿערן. מערקװירדיג הירביי איזט, דאס אויך דיא צװייא העבראישען צייטונגען „המגיד" אונד „העברי" װעגען דיעזער אנגעלעגענהייט איינפֿ-העפֿטיגסטע זיך בעקעמפֿפֿען אונד פֿערדעכטיגען. „המגיד" איזט דאפֿיר, דאס דיא יודען רוסלאנדס אונד רומעניענס נאָך דעם הייליגען לאנדע אױסװאנדערן מאָגען, װאָ עס איהנען מיט דער צייט געלינגען דירפֿטע, גאנץ ארץ ישראל צו בעזעטצען אונד דאס יודישע רייך פֿאָן נייעם אױפֿצוריכטען. — אונד װאס זאגט „העברי"? דאס דער „המגיד" פֿאָן דען ענגלישען מיססיאָנערען בעשטאָכען זייא, דא דיעזע עס דורכאױס װינשען, דיא יודען דורך איינע מאססענ-אױסװאנדערונג נאָך פאלעסטינא אין נאָטה אונד עלענד צו שטירצען אונד דאנן דיא פֿערצװייפֿעלטען אין איהרע געװאלט צו בעקאָממען. אויך הייטע טרייבען יא דיא מיססיאָנערע עבען אונטער דען הונגערנדען יודען פאלעסטינא׳ס דען מייסטען אונפֿוג. זיא האבען אין ירושלים איין שפּיטאל, איינע שולע אונד מעהרערע הומאניטעטס-אנשטאלטען, װאָדורך זיא דיא פֿערצװייפֿעלטען יודען אין איהרע געװאלט צו לאָקען זוכען. אין דער טהאט איזט עס בעקאננט, דאס אין ירושלים לײדער פֿיעלע יודענקינדער דיא מיססיאָנסשולע בעזוכען, װאָ נאטירליך אללעס אױפֿגעבאָטען װירד, אום דיא יונגען קינדער פֿאָם יודישען גלויבען אבװענדיג צו מאכען! — אין דיעזעם זיננע אײסערט זיך „העברי". דא יעדאָך דיא לאָנדאָנער אלליאנץ דיא זאכע אין דיא האנד נימט, דא װירד זיא געװיס זאָרגע דאפֿיר טראגען, דאס יענע יודען, דיא נאָך דעם הייליגען לאנדע אױסװאנדערן, זיך דאָרט איינע אָרדענטליכע עקסיסטענץ גרינדען קאָננען. זיא װירד יא גראָססע שטרעקען לאנדעס אנקױפֿען, דאמיט דיא אױסװאנדערנדען ניכט אויף „נדבות" אנגעװיעזען, זאָנדערן דורך אקערבױ זיך ערנעהרען. דא גלויבען אויך װיר, דאס דיא זיעגעס דער מיססיאָנערע אים הייליגען לאנדע דען יודען דראָהענדע געפֿאהר איינע נור „איינגעבילדעטע" זייא, דיא אין װירקליכקייט דורכאױס ניכט איינטרעפֿפֿען װערדע. ביז יעטצט זינד אים הייליגען לאנדע בלאָס אלטע, געברעכליכע, ארבייטס-אונפֿעהיגע לייטע נאָך פאלעסטינא געגאנגען, דיא דאָרט ניכט לעבען זאָנדערן בלאָס שטערבען װאָללטען. דעסהאלב װאוכס דיא נאָטה אין פאלעסטינא מיט יעדעם נייען איינװאנדערער. אנדערס װירד עס יעדאָך זיין, װענן לעבענספֿעהיגע, ארבייטס-לוסטיגע מעננער אין פאלעסטינא גרונד אונד באָדען ערװערבען. דא האָפֿפֿען אויך װיר, דאס עס באלד הייסען דירפֿטע: וישבו איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו לבטח! זיא װערדען אקערבױא טרייבען אים לאנדע אונזערער פֿעטער, װאָפֿיר דיא לאָנדאָנער אלליאנץ דאס נאָטהיגע פֿעראנלאססען װירד. — אללעס איבריגע מיססען װיר נאטירליך דער געטטליכען פֿאָרזעהונג איבערלאססען!

* (גאָלדענע, זילבערנע אונד געװאָהנליכע האָכצייט.) אם 13. דיעזעס פֿייערטע הערר מאָריץ דייטש אין װאיטצען זיינע גאָלדענע האָכצייט, דא ער בערייטס 50 יאהרע פֿערהייראטעט איזט, זיין זאָהן פֿייערטע אן דעמזעלבען טאגע זיינע זילבערנע האָכצייט, דא ער 25 יאהרע פֿערהייראטעט איזט, װעהרענד איינע טאָכטער דיעזעס זאָהנעס עבענפֿאללס אם זעלבען טאגע געטרױט װאורדע.

* (דער „נוצרי" פֿאָר פילאטוס.) שאָן זייט װאָכען זינד היער אללע צייטונגען מיט דער בעשרייבונג איינעס גראָססען בילדעס בעשעפֿטיגט, װעלכעס יעטצט היער אױסגעשטעללט אונד פֿאָן אונזערעם לאנדסמאנן, הערדן מיכאעל מונקאטשי, געמאלט איזט. דאס בילד שטעללט פֿאָר, װיא דיא „סנהדרין" דען „נוצרי" פֿאָר דעם דאמאליגען ראָמישען שטאטטהאלטער פֿאָן פאלעסטינא „פאָנציאוס פילאטוס" פֿערקלאגען, אונד װיא דער „נוצרי" ביים פֿערהאָרע אים בייזיין דער „סנהדרין" פֿאָר פילאטוס שטעהט. װיר האבען ביזהער היעפֿאָן ניכט געשפּראָכען, דא מאן איינע דערארטיגע בעשפּרעכונג איינעם יודישען בלאטטע ניכט זאָ לייכט אנפּאססען קאנן. נון זינד װיר אבער אין לעטצטערער צייט פֿאָן פֿיעלען אונזערער לעזער דאריבער בעפֿראגט װאָרדען; װארום װיר איבער דיעזעס בילד, װאָפֿאָן דיא גאנצע װעלט יעטצט שפּריכט, שװייגען? — אויך אין דיעזען טאגען, אלס פֿיעלע פֿאָם לאנדע אויף דען היעזיגען מארקט געקאָממען אונד דיעזעס בילד אנגעזעהען, מאכטע מאן אונס היער פֿאָרװירפֿע, װארום װיר דער גראָססארטיגקייט דעס בילדעס גאר ניכט ערװעהנען? — נון, װיר װאָללען דעם פֿיעלזייטיגען דרענגען אונזערער נאכגעבען, אלס װיר אױס דער יודישען געשיכטע דאס ליעפֿערן, װאס אויף דיעזעס בילד בעצוג האט. אים 10-טען קאפּיטעל אונזערעס ראָמאנס „אױס איינער אונטערגעגאנגענען װעלט" האבען װיר דיא גאנצע געשיכטע מיט דעם „נוצרי" בעשריעבען. געראדע אם ערב פסח װאורדע דער נוצרי פֿאָר דיא „סנהדרין" געפֿיהרט, ניכט פֿאָר דיא „סנהדרי גדולה", זאָנדערן פֿאָר דיא „סנהדרי קטנה", װעלכע אױס 23 מיטגליעדערן בעשטאנדען, װאָ דער האָהעפּריעסטער יוסף כיפת דען פֿאָרזיטץ פֿיהרטע. דאס פֿערהאָר בעשטאנד היער דארין, דאס דיא סנהדרין זיך פֿערגעװיססערן װאָללטען, אָב דער „נוצרי" זיך װירקליך אלס דען זאָהן גאָטטעס אױסגיבט, װיא דיא צייגען אױסגעזאגט האבען? — דיא אנקלאגע לײטעטע: „אויף גאָטטעס-לעסטערונג" (חרוף וגדוף). — אויף דיא אן איהן אין דיעזעם זיננע געריכטעטע פֿראגע שװיעג דער „נוצרי" אונד גאב גאר קיינע אנטװאָרט. אלס דער פֿאָרזיטצענדע איהן נאָך איינ-

---

קיינע צוריקהאלטונג צייגען. דענן זאָבאלד דער ריטטער דיעס געמערקט, זאָ העטטע ער איהן אויך פֿערראטהען. ריענצי מוסטע זיך נון װיעדער פֿערשטעללען אונד איינע הייכלערישע מיענע אננעהמען, אינדעם ער צום ריטטער זאגטע:

„„אייער אנערביעטען קאָממט מיר זעהר געלעגען. איך װערע איין נארר, װענן איך זאָלכע אונשעטצבארען דיענסטע צוריקװייזען זאָללטע.""

„נון גוט! (זאגטע דער ריטטער) זאָ פֿיעל איהר פֿיר דיא רעװאָלוציאָן פֿערלאנגט, זאָ פֿיעל קאנן איך אויך פֿערשאפֿפֿען." —

„„אבער װעלכע בעדינגונגען אונד װעלכע צאהלונג פֿאָדערן היעפֿיר אייערע לייטע?"" פֿראגטע ריענצי.

„דיעזע אנגעלעגענהייט (זאגטע דער שפּיטצביבישע ריטטער) איזט לייכט אבצומאכען. װאס מיך בעטריפֿפֿט, זאָ װירדע, אום עס אויך אױפֿריכטיג צו געשטעהען, שאָן דער רוהם אונד דיא אױפֿרעגונג איינער זאָ װיכטיגען אונטערנעהמונג מיר גענוגען. עס געװעהרט מיר דען האָכסטען גענוס, װענן איך פֿיהלע. דאס מיינע מיטװירקונג צור פֿאָללענדונג גראָססער פּלאנע נאָטהװענדיג איזט. — אבער אללערדינגס איזט עס עטװאס אנדערעס מיט דען קריעגערן, דיא איך דא אנװערבען זאָלל. דיעזע װאָללען געלד. נון, אייערע ערסטע האנדלונג װירד עס זיין, דיא איינקינפֿטע דעס שטאאטעס אויך אנצוװיינגען. דיא שטאאטס-איינגאהמען דעס ערסטען יאהרעס זאָללען אונטער אונס געטהיילט װערדען. איהר בעקאָממט דיא איינע העלפֿטע, איך אונד מיינע קריעגער בעקאָממען דיא אנדערע העלפֿטע."

„„איהר פֿערלאנגט װאָהל פֿיעל, (זאגטע ריענצי, װיא איינער, דער נאכרעכנעט, אבער אן דאס צאהלען ניעמאלס דענקט) אללײן ראָם קאנן זיינע פֿרייהייט ניכט גענוג טהייער ערקױפֿען. אבער צװישען אייך אונד מיר בעדארף עס צייט, דיא זאכע נאָך װייטער צו איבערלעגען. װיר װערדען אין דען ערסטען 5 װאָכען נאָך ניכט בעגיננען קאָננען. װיר דירפֿען אונס ניכט איבעראיילען. עס איזט נון אים אינטערעססע אונזערער געמיינזאמען זאכע, דאס ביז דאהין אללעס פֿאָללקאָממען רוהיג בלייבע, דאס ניכט דער גערינגסטע פֿערדאכט ענטשטעהע. — אונד װאס אייך בעטריפֿפֿט, עדלער הערר! זאָ ביטטע איך אייך, װעהרענד דיעזער צייט מיט דעם אדעל פֿיעל אומצוגעהען, געגען מיך אונד געגען דאס פֿאָלק דיא גראָססטע פֿעראכטונג צו צייגען אונד דאצו בייצוטראגען, דאס זיך דיא פּאטריציער אין גראָססטער זיכערהייט גלייבען זאָללען. אינצװישען קאָננט איהר אויך דיא פֿרעמדען סאָלדאטען דיעזער פּאטריציער, אויף װעלכע איהר גראָססען איינפֿלוס האבט, אױס ראָם װעגלאָקען, דאמיט היער דער אדעל אָהנע בעװאפֿפֿנעטע מאכט דאשטעהע!""

„דאס איזט גוט! (זאגטע דער ריטטער) אונד איך, דער טאפּפֿערע סאָלדאט, אונד איהר, דער שפּיטצביבישע פּאָליטיקער, װערדען דאנן איבער ראָם׳ס איינקינפֿטע געביעטען אונד עס בעהערשען."

ריענצי ערראטהעטע װאָהל ביי דיעזען װאָרטען, דאָך פֿאסטע ער זיך אונד זאגטע װייטער אין רוהיגעם טאָנע: „„אונד נאָך איינעס, הערר ריטטער! איהר װיססט װאָהל, דאס שטעפֿאן קאָלאָננא אם 19. דיעזעס זאממט זיינער גאנצען בעװאפֿפֿנעטען בעגלייטונג איינען אױסריט נאָך דעם איטע קאָרנעטא מאכט. (זיעהע 12 פֿאָרטזעטצונג.) װירד עס ניכט גוט זיין, װענן איהר אויך איהם אנשליעסט? איהר קאָננטעט דיעזע געלעגענהייט בענוטצען, אום איהם דיעזע זיינע בעװאפֿפֿנעטע בעגלייטונג אבװענדיג צו מאכען אונד זיא פֿיר אונס צו געװיננען!""

„דאראן האבע איך בערייטס געדאכט (זאגטע מאָנרעאל) איך װאורדע זאָגאר פֿאָן קאָלאָננא צור טהיילנאהמע אן דיעזעם צוגע נאָך קאָרנעטא איינגעלאדען. עס זאָלל געשעהען! פֿיר יעטצט לעבט װאָהל! אונד נאָך פֿינף װאָכען זאָללען צװייא זאָננען, איך אונד איהר, איבער דער שטאדט ראָם שיינען!""

פינפצעהנטעס קאפּיטעל.

עס װאר אם מאָרגען דעם 19. מאי; דיא לופֿט װאר קלאר אונד הייטער אונד דיא ערסטען שטראהלען דער זאָננע בעלייכטעטען דיא פֿונקעלנדען העלמע אונד לאנצען איינעס פּראכטפֿאָללען צוגעס בעװאפֿפֿנעטער רייטער, דער דורך דיא לאנגע הױפּטשטראססע ראָם׳ס זיינען װעג נאהם. עס װאר דער צוג דער קאָלאָננא נאָך קאָרנעטא. אן דער שפּיטצע דעס צוגעס ריטט אויף איינעם פֿייריגען שלאכטראָססע גראָף שטעפֿאן קאָלאָננא. צו זיינער רעכטען ריטט אין פֿאָללער גלענצענדער ריסטונג אויף איינעם אראבישען פֿפֿערדע דער ריטטער װאלטער פֿאָן מאָנרעאל, אונד הינטער איהם פֿאָלגטען צװייא זיינער קנאפּפּען, דיא איהם דיא לאנצען נאכטרוגען. (דיעזע אויסדריקע האבען װיר אין דער 10 פֿאָרטזעטצונג ערקלערט.) צור לינקען זייטע פֿאָן שטעפֿאן קאָלאָננא ריטט אדריאן, דער אן דיעזעם טאגע בעזאָנדערס ערנסט אונד [illegible]ם װאר. איינע גראָססע אנצאהל פֿאָן פּאטריציער [illegible] אין פּראכטפֿאָללעם געװאנדע נאָך, אונד [illegible]ז דיא פֿיעלען סאָלדאטען, דע-רען [illegible]-זאָננע בעזאָנדערס גלענצטען.

[illegible]נ פֿאָלגט.)

דען. דיא רעוואָלוציאָנערע גינגען היעבייא ניכט עטוואַ פֿאָרזיכטיג אונד צאָגערנד פֿאָר. זאָנדערן עס ענטוויקעלטען זיך גאַנץ ערנסטע אונד בלוטיגע קעמפֿפֿע, דיא ביידערזייטס שווערע פֿערלוסטע צור פֿאָלגע האטטען. דיעזע פֿאָרפֿעללע צייגען פֿיעלמעהר אויף דיא האַרטנעקיגקייט דער רעוואָלוציאָנערע. דיא ביזהעריגען ניעדערלאַגען האבען זיא ניכט ענטמוטהיגט, זאָנדערן בייא איהנען פֿיעלמעהר דען גייסט דעם ווידערשטאַנדעס פֿערשטערקט.

דיא רעוואָלוציאָנערע קעמפּפֿען דען קאַמפּף דער פֿערצווייפֿלונג. — וועלכע אורזאַכען מאָגען נון דיעזע לייטע בעשטיממען, ליעבער צו שטערבען, אלס זיך צו ערגעבען? דיא פֿורכט פֿאָר דער שטראַפֿע קאַנן עס ניכט זיין, דענן ביזהער ווארדע ניעמאַנד הינגעריכטעט, אונד אונזער קאָממאַנדאַנט לאָסט איבעראַלל איינע זעלטענע מילדע וואַלטען. יא, דיא נאַכזיכט דער עסטערייכישען בעהאָרדען געהט דאָרט זאָ ווייט, דאַס דיעזע עס אונטערלאַססען, פֿערצייכניססע דער אין דאַס לאַנד דער רעוואָלוציאָנערע ענטפֿלאָהענען, זאָ וויא דער פֿאָן דאָרט ווייטער הייטקעהרענדען בעוואָהנער צו פֿיהרען, אים היערדורך דיאיעניגען, וועלכע דעם קאַמפּפֿעס מידע געוואָרדען אונד צוריקקעהרען וואָללען, ניכט אבצושרעקען. — האט זיך דיא עסטערייכישע פֿערוואַלטונג אין יענען געגענדען זאָ פֿיערהאַסט געמאַכט, דאַס דיא לייטע ליעבער וויא איין געהעטצטער האזע, פֿאָן אָרט צו אָרט געיאַגט אונד דאַנן געשאָססען ווערדען, אלס דאַס זיא אונטער דיא הערשאַפֿט דער געזעטצע צוריקקעהרען?

דיא אורזאַכען דעם פֿאָרטגעזעטצטען ווידערשטאַנדעס מיססען דאַהער נאָך אימטער אין דען אַנהאַלטענדען העטצערייען דער דאָרטיגען פֿרעמדען רוסישען שפּיאָנע אונד סלאַווען-פֿיהרער ליעגען. דיא פּאַנסלאַוויסטען וואָללען דיא רעוואָלוציאָן זאָ לאַנגע אין דיא לענגע ציעהען, ביז זיך דאָך ענדליך רוסלאַנד אונד מאָנטענעגראָ איינמישען ווערדען. איזט יא אויך דער רוסיש-טירקישע קריעג נור דורך דיא לאַנגע אַנדויערנדע רעוואָלוציאָן אין דער הערצעגאָווינא ענטשטאַנדען. — אונזערע אַרמעע מוס דאַהער אַללעס מעגליכע אַנווענדען, אום דיעזער רעוואָלוציאָן זאָ שנעלל אלס מעגליך איין ענדע צו מאַכען!

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (אונזערע קאָניגין — וויעדער צו הויזע.) קאָניגין עליזאַבעטה איזט געסטערן 8 אוהר פֿאָרמיטטאַגס פֿאָן איהרעם מעהרוואָכענטליכען יאַגד-אויספֿלוגע אין ענגלאַנד ווידער אין וויען איינגעטראָפֿפֿען אונד אם באַהנ-האָפֿע פֿאָן זיינער מאַיעסטעט קאַיזער-קאָניג פֿראַנץ יאָזעף אונד דעם קראָנפּרינצליכען פּאַאַרע עמפּפֿאַנגען וואָרדען. אויף איהרער ריקרייזע וויילטע זיא מעהרערע טאַגע אין פּאַריז, אבער „אינקאָגניטאָ" (דאַס הייסט: אונגעקאַנט אונטער דעם נאַמען איינער פֿירסטין אָדער גראַפֿין), דאַמיט זיא אין דער פֿראַנצאָזישען הויפּטשטאַדט פֿאָן אַללען עמפּפֿאַנגס-פֿייערליכקייטען פֿערשאָנט בלייבע. איבעריגענס קאָנטע יא איהרע מאַיעסטעט „אינקאָגניטאָ" אונגעשטאָרט, אונשעניערטער אַללע מערקווירדיגקייטען פֿאָן פּאַריז בעזיכטיגען, אָהנע אימטער פֿאָן פֿאָלקס-הויפֿען בעלעסטיגט צו ווערדען, דיא בייא ערשיינען איינער מאָנאַרכין אים נייגיערדע זאָגלייך צוזאַממענצולייפֿען פּפֿלעגען. — אויך אין מינכען פֿערוויילטע אונזערע קאָניגין איינגע טאַגע בייא איהרער טאָכטער פּרינצעססין גיזעללאַ. דיא רייזע האט איהרער מאַיעסטעט אים אללגעמיינען זעהר גוט אַנגעשלאַגען.

* (דיא אננעהרונג סערביענס.) זייטדעם מילאַן צום קאָניגע ערהאָבען ווארדע, בעשעפֿטיגטען זיך דיא עסטערייך-אונגאַרישען צייטונגען זעהר אייפֿריג מיט דער פֿראַגע: אָב דער נייגעבאַקענע קאָניג זיינע שטעללע דאַצו בענוטצען ווירד, מיט אונזערער מאָנאַרכיע אין נעהערע אונד פֿריינדליכערע בעציהונג צו טרעטען, אָדער אָב ער, וויא אין פֿריהערען יאהרען, אונטער רוסישעם איינפֿליססע בלייבען אונד אונזערער מאָנאַרכיע נייע שוויעריגקייטען בערייטען ווערדע? איינע בעלגראַדער דעפּעשע פֿאָם 15-טען דיעזעס מאָנאַטס מעלדעט נון: „זייט אייניגען טאַגען בעשעפֿטיגט זיך אונזערע „שקופּשטינאַ" (סערבישעס פּאַרלאַמענט) מיט דעם עסטערייך-אונגאַריש-סערבישען פֿערטראַג, דיא שיפֿפֿ-פֿאַהרט בעטרעפֿפֿענד. דיא פֿערהאַנדלונגען ווארדען מיט גראָסעם אייפֿער געפֿיהרט. עס פֿעהלטע ניכט אַן רעכט היטציגען אויפֿטריטטען. היישע יעדאָך געלאַנגטע דיא אַנגעלעגענהייט צור אבשטיממונג, וואָבייא דער אין רעדע שטעהענדע פֿערטראַג מיט גראָסער מאַיאָריטעט אַנגענאָממען ווארדע. דא קאָניג מילאַן קיין העהל דאַרויס מאַכטע, דאַס ער מיט דער בענאַכבאַרטען עסטערייך-אונגאַרישען מאָנאַרכיע אים יעדען פֿרייז אין פֿריינדשאַפֿטליכעם פֿערהעלטניססע לעבען וויללל!" — טהאַטזאַכע איזט, דאַס אונזערע מאָנאַרכיע אים דיא ערהעבונג דעם פֿירסטענטהומס סערביען צום קאָניגטהומע גראָסע פֿערדיענסטע זיך ערוואָרבען. סערביען איזט אונזער נעכסטער נאַכבאַר. העטטע עסטערייך-אונגאַרן זיך געגען דיעזע ערהעבונג ערקלערט, דאַנן ווירדע אויך דייטשלאַנד זיינע אַנערקעננונג פֿערווייגערט האבען. מילאַן צייגט זיך היעפֿיר דאַנקבאַר. פֿיר אונס ענטשטעהט היערויס איין זעהר בעדייטענדער פֿאָרטהייל, דא דער אבשלוס דיעזעס שיפֿפֿ-פֿאַהרטס-פֿערטראַגעס צווישען אונזערער מאָנאַרכיע אונד סערביען פֿיר אונזערן האַנדעל נאָך דעם אָריענטע פֿאָן אונענדליכער בעדייטונג איזט!

* (שקאָבעלעף'ס געשטענדניס.) אויס פּעטערסבורג ווירד פֿאָם 14-טען דיעזעס טעלעגראַפֿירט: גענעראַל שקאָבעלעף היעלט איינע רעדע אין איינער פֿערזאַממלונג הערפֿאָראַגענדער אָפֿפֿיציערע אונד זאַגטע אונטער אַנדערם: „איך ברויכע פֿאָן מיינען איסערונגען, דיא איך אין פּאַריז געמאַכט האבע, קיין וואָרט צוריקצונעהמען. זיינע מאַיעסטעט איזט יא אים גרונדע גענאָממען מיט מיינען איסערונגען איינפֿערשטאַנדען. בלאָס אויס ריקזיכט פֿיר דייטשלאַנד ווילל ער זיינע אַנזיכט ניכט לויט אויסשפּרעכען!" — גענעראַל שקאָבעלעף האט אלזאָ היער איינגעשטאַנדען, וואַס אללע וועלט אָהנעהין געוואוסט: דאַס נעמליך אויך דער רוסישע קאַיזער איין פֿיינד דער דייטשען זייא. ווענן שקאָבעלעף אין פֿאָלגע זיינער אין פּאַריז געמאַכטען דייטש-פֿיינדליכען איסערונגען טראָטצדעם נאָך הויזע בערופֿען ווארדע, זאָ איזט דאַס גאַנצע בלאָס איין שווינדעל, דאַמיט דיא וועלט גלויבע, דער קאַיזער מיסביללינגע דיא פּאַנסלאַוויסטישע פּאָליטיק שקאָבעלעף'ס: מאַן ווירד זיך אינדעם פֿאָן זאָלכען קאָמאַדיען אין בערלין עבענזאָ וועניג פֿאָפּפּען לאַססען, וויא אין וויען. מאַן ווייס עס רעכט גוט, דאַס מאַן אויף רוסלאַנדס פֿריינדשאַפֿטס-הייכעלייען ניכט פֿערטרויען קאַנן.

* (דיא מערת המכפלה.) דיא היעסיגען צייטונגען מעלדען: אים אויפֿטראַגע דעם סולטאַנס האט זיך פֿאָר אייניגען טאַגען אונטער אַנפֿיהרונג דעם בירגערמייסטערס פֿאָן חברון איינע קאָממיססיאָן אין דיא „מערת המכפלה" בעגעבען, אום דא צו אונטערזוכען, אָב קיינע בעססערונג נאָטהווענדיג זייא. ביים איינטריטט אין דיא אויך פֿיר דיא מאַהאַממעדאַנער הייליגע גרופֿט וואַרפֿען זיך אללע אַנוועזענדען ניעדער, קיססטען דיא ערדע אונד פֿערריכטעטען דא איין געבעט. דיא ווענדע אונד דיא וואָלבונג דער גרופֿט, עבענזאָ אויך דער פֿאָרהאַנג פֿאָר דער האָהלע, זינד נאָך אין בעסטעם צושטאַנדע. דאַגעגען צייגען דיא דעקעל אויף דען שטיינערנען „ארונות" אברהם'ס, רבקה'ס יעקב'ס אונד לאה'ס בעדייטענדע שפּאַלטען אונד ריססע. דיעזע דעקעל ווערדען דאַהער דורך נייע ערזעטצט ווערדען. דיא קאָממיססיאָן פֿאַנד אויף דעם באָדען דער האָהלע זעהר פֿיעלע פּאַפּיער-שניטצעל (קוויטטלעך). — פֿאָן דען יודען, וועלכען דיא מאַהאַממעדאַנער דען איינטריטט אין דיא „מערת המכפלה" פֿערביעטען, פּפֿלעגען נעמליך פֿיעלע דורך איינע

פֿאָלליעטאָן.

הערשער אונד פֿאָלק.

(16-טע פֿאָרטזעטצונג.)

„יע נאַכדעם! (זאַגטע רישטער פֿאָן מאָגרעאל) ווענן וויר אונס פֿערשטענדיגען, געהאָרע איך צו אייערען מיטפֿערשוואָרענען. פֿיר יעטצט גענוגט עס, אייך צו בעווייזען, דאַס איך אייער געפֿעהרליכער פֿיינד זיין קאַנן, אינדעם איך בלאָס איין וואָרט אויסצושפּרעכען ברויכע, אום אייך אַן דען גאַלגען צו ברינגען."

„איהר אירט אייך! (זאַגטע ריענצי) עס געהט מיט דעם גאַלגען ניכט זאָ לייכט. איהר קעננט ניכט דיא גראָסע דער מאַכט, איבער דיא איך געביעטע. — אבער זאַגט מיר, איהר בעהויפּטעט, איהר קאָננטעט אונטער אומשטענדען מיין פֿריינד ווערדען. וויא איך זעהע, זייד איהר איין אויסלענדער; וועלכעס געפֿיהל קאָננטע אייך נון צו איינעם פֿריינדע דעם ראָמישען פֿאָלקעס מאַכען."

„וועלכעס געפֿיהל! (ריעף מאָגרעאל) נון, דאַס געפֿיהל מיינעס אייגענען אינטערעססעס. דאַנן איזט עס דאַס געפֿיהל דעם עהרגייצעס, וועלכעס אונס ביידע בעהערשט. וואַפֿפֿען אונד רייכטהום זינד דיא ווערקצייגע דער מאַכט, אונד נאָך דיעזער מאַכט זעהנען וויר אונס ביידע. — ניכט וואָהר? — איך גלויבע ניכט, דאַס דער רייגע פּאַטריאָטיסמוס אָדער דיא גראָסע ליעבע פֿיר דאַס פֿאָלק אייך צו איירעם אונטערנעהמען דרענגט. איך גלויבע ניכט, דאַס דער שפּינקענדע אטהעם דעם קנאָבליך פֿרעססענדען פֿאָלקעס, וועלכעס אייך „וויוואַט!" צורופֿט, אייך פֿערגניגען מאַכט! יא, מיין ליעבער ריענצי, איך ווייס עס בעשטיממט, איהר טראַכטעט נור נאָך מאַכט; ניכט וואָהר? — נון נאָך דערזעלבען מאַכט שטרעבע אויך איך!"

„האָרעט, רישטער! (זאַגטע ריענצי) איך געשטעהע עס, דאַס איך נאָך מאַכט שטרעבע, אבער איך וויללל דיעזע מאַכט צו עטוואַס אַנדערעם פֿערווענדען אלס איהר. איך וויללל מיינע מאַכט צור בעגליקונג דעם פֿאָלקעס געברויכען; איהר אבער וואָללעט דיא מאַכט בלאָס צור בעפֿרידיגונג אייערעס עהרגייצעס אויסניטצען. איהר געהאָרט דעם ריטטערטהומע אַן, איהר קעננט אויך קיינע אַנדערען געזעטצע אלס דיא אייערעס אָרדענס. איהר ציעהט אַן דער שפּיטצע בעוואַפֿפֿנעטער באַנדען פֿאָן לאַנד צו לאַנד אונד ווערדעט פֿאָן זאָלכען, דיא אירגענד איינען שטרייך אויספֿיהרען וואָללען, אויף דאַס בעסטע בעזאָלדעט. דיא צושטענדע אין איטאַליען זינד יעטצט לײדער זאָ צעררישטעט, דאַס מאַן היער מיט פֿרעמדען סאָלדאַטען אללעס דורכזעטצען קאַנן. ערסט פֿאָר 5 יאהרען האַטטע דיא רעפּובליק פֿלאָרענץ איינען אַנפֿיהרער זאָלכער פֿרעמדען באַנדען, נעמליך דען הערצאָג פֿאָן אַטהען, געדונגען, אום דיא אָרדנונג הערצושטעללען. דאַס נערישע פֿאָלק האַטטע דיעזען פֿרעמדען הערצאָג איינשטיממיג צום הערשער אָדער אייגענטליך צום טיראַננען זיינעס שטאַאַטעס געוועהלט. נאָך עהע דאַס יאהר צו ענדע וואַר, עמפּאָרטע זיך דאַס פֿאָלק געגען זיינען זעלבסטגעוועהלטען הערשער, ניכט ווענן זיינער טיראַננייא, זאָנדערן וויילל ער שטייערן פֿערלאַנגטע. דאַס פֿאָלק איזט לײדער זאָ. איין אַנגריף אויף זיינע טאַשע, אויף זיין געלד, איזט איהם עמפּפֿינדליכער, אלס איין אַנגריף, יא, זאָגאַר אלס איינע גענצליכע פֿערניכטונג זיינער פֿרייהייט. דאַס פֿאָלק האט דאַנן דיעזען טיראַננישען הערשער אויס דער שטאַדט געיאַגט אונד דאַנן ווידער דיא רעפּובליק איינגעפֿיהרט."

„וואָהל געשפּראָכען, הערר געלעהרטער! (זאַגטע מאָגרעאל) אבער דא זאָללטעט איהר עבען איינע לעהרע דאַרויס ציעהען, דאַסס דאַס פֿרייהייטס-געשרייא ביים פֿאָלקע נור לויטער שווינדעל איזט; דאַסס דאַס פֿאָלק לייכט פֿיר זיינע פֿרייהייט שרייט, אבער דאַפֿיר קיינע 2 זילבערלינגע הערגיבט! איך ראַטהע אייך דאַהער: שלאַגעט איין אונד פֿאָלגעט מיר! בעניטצען וויר דיעזע פֿערוויררטען צושטאַנד ראָמס צו אונזערעם פֿאָרטהיילע! מיר איזט עס אללעס איינס, וועלכע פּאַרטייא אימטער זיעגט, דיא פּאַטריציער אָדער פּלעבייער, ווענן איך נור מיינען אייגענען צוועק עררייכע. אויך איך האבע דען כאַראַקטער דעם פֿאָלקעס שטודירט, דאָך ניכט אום איהם צו דיענען, זאָנדערן אום עס צו בעהערשען! איך העטטע אויך מיט דען פּאַטריציערן צו מיינעם צוועקע געלאַנגען קאָננען; אבער עס געפֿעללט מיר בעססער, מיך מיט אייך, דא איהר עבענפֿאַללס איין אבענטייערער צו זיין שיינט, צו פֿערבינדען. אונד איך גלויבע, דאַס מיינע שטאַרקען אונד וואָהל-בעוואַפֿפֿנעטען באַנדען אייערעם אונטערנעהמען גוטע דיענסטע לייסטען קאָננטען. יעטצט מאַכטע איך נון וויססען, איבער וועלכע מיטטעל אונד קרעפֿטע איהר צו געביעטען האבט, אונד וויא ווייט איין ווירקליכער אויפֿשטאַנד שאָן פֿאָרבערייטעט זייא."

ריענצי זאה נון ווידער איין, דאַס מאַן אין דער פּאָליטיק אויף עהרליכע, אָפֿפֿענע אונד אויפֿריכטיגע וועגע ניכט פֿאָרטקאָממען קאָננע. ער דורפֿטע דעם געפֿעהרליכען רישטער ניכט מעהר זאַגען, אלס דיעזער בערייטס וואוסטע, אנדערערזייטס דורפֿטע ער איהם אויך קיין מיסטרויע